

Фикҳ дарслари (234-дарс) Ислом дини енгиллик дини эканлигига далил

19:00 / 08.06.2023 1740

دِحْ اَوْ مَالٍ سَدَّ بَعْ بَجِي
مَالٍ سَوِّ دُهُ شَتَّ وِ نَاتَ دَجَّ س
رَّرْكَ وَا رَّخَّ وَا اَنْ كُرَّ مَدَّقُ وَل
هَكَرَّتْ وَا اَبَجَّ اَوْ رِيَّغْ وَا
ةَ اَرْقُلْ اَلْبَقِ عِ وُكُرْكَ : اَي هَس
ةَ دَاي زَبِ ةَ ثَلْ اَثَلْ اِ رِيَّخْ اَتَّ و
نِيَّ عِ وُكُرْ اَوْ دُهُ شَتَّ اِ يَلَّ عِ

كُرْتَوُ ، تُفَاخِي أُمِّي فِرْهَجْلَاو
لُكْلَا لُؤُؤِي وِ ، لُؤَالَا دُؤُؤُقْلَا
بُجِي آلَو . بَجْأُولَا كُرْتَوُ يَلَا
لَبُ ، مَتْمُلَا وُهَسْبُ دُؤُؤُسْلَا
دَجَسْ نِإِ هِمَامَا وُهَسْبُ بَجِي
هِمَامَا غَمُ دُؤُؤُسِي قُؤُبْسَمْلَاو
دُؤُؤُقِي مَلُ نِإَو . يَضُقِي مَث
دَعَقُ بَرَقَا هِيَلَا وُهَوُ ، آلُؤَا
آلِإَو ، هِيَلَعِ وُهَسْ آلَو دَّهَشَتَو
مَلُ نِإَو . وُهَسْلَلِ دَجَسَو مَأَق
مَلُ أَمِ دَعَقُ أَرِيخَا دُؤُؤُقِي
نِإَو ، وُهَسْلَلِ دَجَسَو ، دُؤُؤُسِي
، آلُفَنُ هُضْرَفَلُؤَحَتِ دَجَسْ

ءَاشْ نِإِةَس دَاس مَضَو
مَاق مَثَةَرِيخْ أَلَا دَعَقْ نِإَو
دُجَسَي مَلْ أَم دَاع أَوَهَس
هُضْرَفْ مَت دَجَس نِإَو ، مَلَسَو
، وَهَس لَل دَجَس وَهَس دَاس مَضَو
أَلْ لُفَن نَاتْ عَكْرَلْ أَو
بِرَهْ ظَلَاةٌ نُسْ نَع يِنَابْ وَنَات
أَم هِي فِإِبْ يَدَتْ قِإِ نَمَو
. أَم هَا ضَقْ دَسْ فَا نِإَو ، أَم هَا لَص
ي فِإِبْ وَهَس لَل دَجَس نِإَو
ي نَبْ نِإَو يِنْبِي أَلْ لُفَن لَا
هِي لَعْ نَم مَلَسْ نِإَفْ ، خَصْ
نِإِةَا لَص لَا ي فِإِبْ ، وَهَس لَا

АЛ ۛА ۛО ۛА ۛС

Агар намозхон рукни олдинга ёки орқага сурса, ёхуд такрор қилса, ёки вожибни ўзгартирса, ёки унутиб тарк қилса, бир саломдан кейин икки сажда, ташаххуд ва салом вожиб бўлади.

Мисоли: қироатдан олдин рукуъ қилиш, учинчи ракъатга туришни ташаххуддан зиёда орқага суриш, махфий нарсани ошкора қилиш, қаъдаи аввални тарк қилишлардир. Буларнинг ҳаммаси тарки вожибга киради.

Муқтадийнинг унутиши сабабли саждаи саҳв вожиб бўлмайди, балки имомнинг унутиши ва сажда қилиши ила бўлади.

Кейин келиб қўшилган (одам) имоми билан саждаи саҳв қилади ва кейин ўзи қолганини қазо қилади.

Агар имом аввалги қаъдага ўтирмай туриб кетса, ўтиришга яқин ҳолдан қайтиб ўтиради, ташаххудни ўқийди ва унутган бўлмайди.

Ўтиришга яқин бўлмаган ҳолда бўлса, туради ва саждаи саҳв қилади.

Агар намозхон қаъдаи охирга ўтирмай туриб кетса, модомики, сажда қилмаган бўлса, қайтиб ўтиради ва саждаи саҳв қилади.

Агар сажда қилган бўлса, фарзи нафлга айланади ва агар истаса, олтинчи ракъатни қўшади.

Агар намозхон қаъдаи охирга ўтиргнидан кейин унутиб туриб кетса, модомики, сажда қилмаган бўлса, қайтиб ўтириб, салом беради.

Агар сажда қилган бўлса, фарзи тамом бўлади ва олтинчи ракъатни қўшади ҳамда саждаи саҳв қилади. Икки ракъат нафл бўлади. Улар пешиннинг суннати ўрнига ўтмайди. Ким унга ўша икки ракъатда иқтидо қилса, иккисини ўқийди. Муқтадий иккисини бузса, қазо қилади.

Агар саждаи саҳвни қилган бўлса, улардан кейин қўшимча ўқимайди. Мабодо қўшиб қўйса, намози бўлаверади.

Бировга саждаи саҳв лозим бўла туриб, салом бериб юборса, сажда қилса, намозда турган бўлади. Сажда қилмаса, намозда бўлмайди.

«Саҳв» сўзи луғатда «унутиш» маъносини англатади.

Намозда маълум бир амаллар унутилса, ундан ҳосил бўлган нуқсонни саҳв саждаси қилиш ила тўғрилаб олиш имкони бор. Бу ҳам Исломи дини энгиллик дини эканлиги, Аллоҳ таоло мусулмонларга меҳрибон эканлигининг ёрқин далилидир.

Намозда хато қилган одам уни яна қайтариб ўқимасдан ёки бошқа бирор жавобгарликка қолмасдан, икки марта ортиқча сажда қилиб қўйиш билан ҳамма иш тўғри бўлиб кетаверади.

Энди «Мухтасари Виқоя»да саждаи саҳв ҳақида келтирилган матнни шарҳлашга ўтайлик.

Агар намозхон рукни олдинга ёки орқага сурса, ёхуд такрор қилса, ёки вожибни ўзгартирса, ёки унутиб тарк қилса, бир саломдан кейин икки сажда, ташаҳҳуд ва салом вожиб бўлади.

Саждаи саҳвнинг вожиблигига далил:

هَلَلَا يَضَرَّ رَءْيِي رَهْ يَبَا نَع
يَلَّصْ هَلَلَا لَوْ سَرَّ نَأُ هُنَع
نَأِ لَأَقَمَّ لَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا
هَءَأَجَّ يَلَّصُّ يَمَأَقُ إِذِ مُكَدَحَأُ
هَيْلَعُ سَبَلَفُ نَأَطِي شَلَا

أَذِإِف ، ىلَصْ مَكَّ ىرْدَى آل ىتَح
دُجَسَ ىلَفْ مَكُّ دَحْ أَكَلْ ذَدَجْ و
هَآوَرُ . سَلْ آجَ وَّهَوِ نَى تَدَجْ س
ةَسْمَخْلَا

Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам:

«Бирортангиз туриб, намоз ўқий бошласа, албатта, шайтон келиб, уни адаштира бошлайди, ҳаттоки у қанча намоз ўқиганини билмай қолади. Бирингиз қачон шундай ҳолни топса, ўтирган ҳолида икки марта сажда қилсин», дедилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.